

Autoreferat

1. Imię i Nazwisko: Krzysztof Śleziński

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej

1988 – Dyplom ukończenia studiów magisterskich dziennych na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie w zakresie filozofii przyrody z wynikiem bardzo dobrym. Od 28 czerwca 1988 roku magister filozofii chrześcijańskiej

1990 – zaświadczenie ukończenia Studium Podyplomowego z Chemii na Wydziale Chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie

1996 – Dyplom uzyskania tytułu licencjata z filozofii na Wydziale Filozoficznym Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie na podstawie pracy: *Karla R. Poppera koncepcja obiektywnego świata 3* napisanej pod kierunkiem abp. prof. dr. hab. Józefa Życińskiego

1999 – Dyplom doktora nauk humanistycznych z filozofii na Wydziale Filozoficznym Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie z dnia 8 maja 1999 roku; stopień naukowy uzyskany na podstawie rozprawy: *Elementy platonizmu u Rogera Penrose'a*, napisanej pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Michała Hellera.

2011 – Dyplom uzyskania stopnia doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie filozofii nadany uchwałą Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego z dnia 15 lutego 2011r, na podstawie oceny ogólnej dorobku naukowego i przedstawionej rozprawy habilitacyjnej: *Benedykta Bornsteina koncepcja naukowej metafizyki i jej znaczenie dla badań współczesnych*.

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych/artystycznych.

Od 1.10.1997 r. pracownik naukowo-dydaktyczny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji

Od 31.05. 2012 r. do chwili obecnej pracownik naukowo-dydaktyczny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji na stanowisku profesora nadzwyczajnego;

Od 2001 do 2015 pracownik Kolegium Nauczycielskiego w Bielsku-Białej

11 Jan

4. Wykazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zm.)

Tytuł osiągnięcia naukowego: **Aretologiczne podstawy pedagogiki,
Edukacja filozoficzna w teorii i praktyce**

Śleziński K., *Aretologiczne podstawy pedagogiki*, 2016, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego – Wydawnictwo Scriptum, (rec.) prof. zw. dr hab. Wiesława Korzeniowska.

Śleziński K., *Edukacja filozoficzna w teorii i praktyce*, 2012, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego – Wydawnictwo Scriptum, (rec.) prof. zw. dr hab. Bogusław Śliwerski.

Podjmując badania z zakresu dydaktyki w pracach *Zarys dydaktyki filozofii* (2000) i *Edukacja filozoficzna w teorii i praktyce* (2012) oraz będąc nauczycielem prowadzącym zajęcia z filozofii i wiedzy o społeczeństwie, coraz bardziej uświadamiałem sobie potrzebę osadzenia problematyki uczenia się i nauczania w kontekście wychowawczym. W *Edukacji filozoficznej w teorii i praktyce* okazało się, iż opracowując dzieje dydaktyki filozofii nie można pominąć z jednej strony kontekstu kulturowego danego okresu dziejów myśli pedagogicznej, a z drugiej strony, nie można pominąć ogólnoludzkich potrzeb bycia spełnionym, szczęśliwym człowiekiem.

W pracy: *Edukacja filozoficzna w teorii i praktyce* wykazałem, iż edukacja filozoficzna proponowana na każdym etapie kształcenia przyczynia się do budowy społeczeństwa obywatelskiego. W nowoczesnym społeczeństwie duże znaczenie ma indywidualne podejście do ucznia w ramach *tutoringu*. Kształcenie filozoficzne w dużej mierze oparte na wzajemnej relacji ucznia z nauczycielem przynosi wymierne efekty pracy i satysfakcję zarówno dla nauczyciela jak i wychowanka, dlatego w monografii *Edukacja filozoficzna w teorii i praktyce* nadano duże znaczenie relacji mistrz–uczeń. Dziękując się własnymi doświadczeniami dydaktycznymi, wskazałem na efekty, jakie uzyskuje się w pracy z dziećmi w przedszkolu i uczniami w edukacji wczesnoszkolnej w ramach programu *Filip w krainie filozofii*, opartego na Lipmanowskim projekcie *Philosophy for Children* oraz programie edukacyjnym *Filozoficzne dociekania z dziećmi i młodzieżą*. Opracowałem i omówiłem także program kształcenia filozoficznego na IV etapie edukacyjnym.

W pracy *Edukacja filozoficzna w teorii i praktyce* zwróciłem także uwagę na założenia antropologiczno-ontologiczne i aksjologiczne wybranych systemów wychowania współczesnego. Ukazanie owej różnorodności i wielości założeń tych

systemów, doprowadziło do głębszego zastanowienia się nad nimi. Założenia aksjologiczne tych systemów w sposób szczególny eksponują wychowanie do wartości, gdy tym czasem do renesansu wychowanie dokonywało się w wartościach. Śledząc literaturę dotyczącą problematyki aksjologicznej w pedagogice, powstawały przyczynkowe artykuły naukowe: *Sebastiana Petrycego filozofia wychowania*, *Rozwijanie potencjału uczenia się filozofii*, *Elementy pedagogiki dialogicznej*. *Przestrzeń nauczyciel-uczeń w perspektywie relacji Ja-inny*, w których coraz bardziej zarysowywał się projekt przywrócenia pedagogice jej wymiaru aretologicznego. Opracowana kolejna rozprawa, *Aretologiczne podstawy pedagogiki* zawiera w sobie zwieńczenie moich badań dydaktycznych, aksjologicznych i aretologicznych.

W przedstawionej pracy *Aretologiczne podstawy pedagogiki* założono, iż projekt budowania pedagogiki na założeniach aretologicznych powinien odwoływać się do naturalnego jej otoczenia, problematyki aksjologicznej, przyjmującej nie tylko świat wartości, co obecnie jest czynione, ale przede wszystkim uwzględniającej moralną kondycję bytu ludzkiego. W starożytności i średniowieczu naturalnym środowiskiem nauki o wychowaniu była etyka, jednak w renesansie pedagogika zdobyła dyscyplinarną samodzielność. Dla wielu pedagogów był to początek zarzucania problematyki wychowania moralnego i koncentrowania się głównie na dydaktyce, której naturalnym miejscem w średniowieczu była psychologia. Oceniając tę sytuację z dzisiejszej perspektywy, można stwierdzić, iż pedagogika wyrwana z naturalnego środowiska badań etycznych pozostaje w tej sytuacji od blisko pięciu wieków. Coraz liczniejsze próby budowania integralnych systemów kształcenia i wychowania domagają się przemyślenia wcześniejszych i sprawdzonych wzorców edukacyjnych z zamiarem ich uwspółcześnienia. Przyszłość dopiero przyniesie odpowiedź, czy podejmowane obecnie próby budowania pedagogiki na założeniach aksjologicznych, włącznie z aretologicznymi, zaowocują zadawalającym, nowoczesnym systemem edukacyjnym. Mając to na uwadze, niniejszą pracę należy traktować jako jedną ze wstępnych prób krytycznej analizy możliwości przyjęcia założeń aretologicznych w pedagogice. W pracy stawiane są liczne pytania: Czy w dotychczas przyjmowanych systemach wychowania zwraca się wystarczająca uwaga na założenia, które w dostateczny sposób uzasadniają przyjmowane zasady wychowania? Czy na klasycznych, arystotelesowskich założeniach aksjologicznych i aretologicznych można budować współczesne systemy wychowania? Jak wychowywać, aby wychowanek nie

tyko rozpoznawał i rozumiał świat otaczających go wartości, ale żeby również zechciał według nich żyć? Są to jedynie nieliczne pytania-cele, które stawiam w tej pracy.

W pracy omawiam także strukturę życia psychicznego ze szczególnym zwróceniem uwagi na władze poznawcze i pożądawcze. Wychodząc z Platońskiego podziału dzielności na cnoty mądrości, męstwa, umiaru i sprawiedliwości, uwzględniam uszczegółowienie tych czterech kardynalnych cnót, sięgając do rozstrzygnięć aretologii Arystotelesa i Tomasza z Akwinu. Ukazuję tym samym strukturalne bogactwo obu tych koncepcji uwzględniających nie tylko wielość i różnorodność cnót, ale także wad. Omówienie tych zagadnień, jak się okazuje, ma doniosłe znaczenie dla samej pedagogiki; z jednej strony podpowiada, w jaki sposób w pracy wychowawczej można przewyżczać wady, a z drugiej, w jaki sposób usprawniając rozum i wolę, doskonalić poszczególne sprawności.

Korzystając z własnych doświadczeń nauczycielskiej pracy z młodzieżą wynika, że zapoznanie ucznia z wartościami niewątpliwie przyczynia się do zdobywania o nich wiedzy, ale bezpośrednio nie przekłada się na ich przyjęcie do własnego życia, tak aby kierowały jego postępowaniem. Potrzebna jest zatem systematyczna praca nad sobą samym, aby doskonalić się w poszczególnych dzielnościach. W pracy wykazałem, iż nie może to być związane z nabywaniem nawyków, pewnych odruchowych działań bez udziału czynnika świadomości. Chociaż każda doskonalona sprawność wytwarza wokół siebie pewne nawyki, to nie osłabiają one tej sprawności, lecz w dużej mierze przyczyniają się do łatwości wykonywania określonych działań moralnych.

Charakter i zawartość treściowo-problemowa *Aretologicznych podstaw pedagogiki* usprawiedliwiają podzielenie problematyki badawczych na dwie części. W pierwszej, rozpoczynając od najogólniejszych analiz kondycji bytu ludzkiego, w kontekście wyzwań życia społecznego i kultury antycznej aż po współczesność, szczególną uwagę zwróciłem na problematykę aretologiczną u Platona, Arystotelesa i Sebastiana Petrycego z Pilzna. W części drugiej pracy dokonałem analizy zarówno poszczególnych dzielności, jak i wad. Dążąc do całościowego opracowania tej problematyki, wziąłem pod uwagę możliwość jej aplikacji do badań pedagogicznych. Okazuje się, że mocnym argumentem powrotu pedagogiki do zagadnień aretologicznych jest rozwijająca się od lat 60. ubiegłego wieku etyka cnót, nawiązująca do filozofii klasycznej arystotelesowsko-tomistycznej.

W monografii przedyskutowana problematyka aksjologiczna i aretologiczna powinna stanowić impuls do poszerzenia założeń przyjmowanych we współczesnych systemach wychowania.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

Pracę zawodową rozpocząłem w 1988 roku jako nauczyciel w Szkole Podstawowej nr 16 w Bielsku-Białej. W 1989 roku ukończyłem kurs pedagogiczny w Oddziale Doskonalenia Nauczycieli w Bielsku-Białej, Instytutu Kształcenia Nauczycieli im. Wł. Spasowskiego w Warszawie. W tej samej placówce w 1990 roku ukończyłem kurs doskonalenia zawodowego nauczycieli w zakresie obsługi mikrokomputerów. Od roku 1993 pracowałem na etacie nauczyciela wiedzy o społeczeństwie i filozofii w I Liceum Ogólnokształcącym im. Mikołaja Kopernika w Bielsku-Białej, ciągle doskonaląc swój warsztat metodyczno-dydaktyczny. W tym też czasie zaangażowałem się w przygotowywanie młodzieży do Ogólnopolskiej Olimpiady Filozoficznej.

Od października 1997 roku jestem zatrudniony w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, gdzie do roku 2013 na specjalności *edukacja filozoficzno-społeczna* prowadziłem m.in. zajęcia z dydaktyki filozofii oraz metodyki nauczania filozofii i wiedzy o społeczeństwie, natomiast na kierunku pedagogika prowadzę m.in. zajęcia z metodologii nauk społecznych, metodologii badań pedagogicznych oraz seminaria licencjackie i magisterskie. Obecnie jestem zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego (od 31 maja 2012 roku) w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie. Od 2012 roku jestem kierownikiem Zakładu Edukacji Filozoficzno-Społecznej. W latach 2009-2012 byłem zastępcą Dyrektora Instytutu Nauk o Edukacji ds. kształcenia, a w latach 2012-2016 byłem zastępcą Dyrektora Instytutu ds. naukowych i promocji. Obecnie, w kadencji 2016-2019, pełnię funkcję Dyrektora Instytutu Nauk o Edukacji.

Pomimo podjętej pracy dydaktyczno-naukowej w Uniwersytecie Śląskim byłem i nadal jestem zaangażowany w pracę metodyczno-dydaktyczną i wychowawczą z młodzieżą licealną i gimnazjalną w zakresie promowania szeroko rozumianej kultury śródziemnomorskiej oraz promowania idei olimpiady przedmiotowej z filozofii.

5
Słar

Będąc przekonany, że w przyszłości filozofia znajdzie się w nauczaniu ogólnokształcącym, na bieżąco śledziłem wszelkie reformy oświatowe, aby dobrze przygotować studentów do przyszłych zadań nauczyciela filozofii w ramach specjalności *edukacji filozoficzno-społecznej*. W tym celu w 2000 roku wziąłem udział w kursie konstruktorów zadań maturalnych z filozofii zorganizowanym przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w Warszawie, a w 2008 roku w ogólnopolskiej konferencji w Kielcach poświęconej nowej podstawie programowej nauczania tego przedmiotu w szkole średniej, którą przedstawił i omówił Profesor Adam Grobler. Aby nie pozostać tylko teoretykiem z zakresu dydaktyki i metodyki nauczania filozofii oraz móc sprawdzać i doskonalić metody pracy z młodzieżą, organizuję i prowadzę również zajęcia z filozofii oraz koła filozoficzne w szkołach Bielska-Białej (w I Liceum Ogólnokształcącym im. M. Kopernika, w Gimnazjum i Liceum Towarzystwa Szkolnego im. M. Reja, III Liceum Ogólnokształcące im. St. Żeromskiego). Spotkania i praca dydaktyczno-metodyczna z młodzieżą oraz współpraca z nauczycielami są dla mnie ważnym etapem przywracania filozofii do szkół średnich. Podczas kilkunastoletniej pracy z młodzieżą 26 moich uczniów uzyskało tytuł laureata lub finalisty Ogólnopolskiej Olimpiady Filozoficznej (*Biuletyn Olimpiady Filozoficznej*, Warszawa 2013, s 150-154).

Ważnym dla mnie rodzajem działalności jest promowanie wiedzy filozoficznej wśród młodzieży szkół średnich. Od 1991 roku biorę aktywny udział w pracach Komitetu Okręgowego Olimpiady Filozoficznej w Bielsku-Białej. W latach 1997-2003 pełniłem funkcję wiceprzewodniczącego, a od 2004 roku jestem przewodniczącym i sekretarzem tego Komitetu; jestem również członkiem Komitetu Głównego Olimpiady Filozoficznej. Promując idee olimpiady nawiązuję ścisłą współpracę z nauczycielami filozofii udostępniając im literaturę i materiały dydaktyczne do prowadzenia zajęć.

Jako przewodniczący i sekretarz Komitetu Okręgowego Olimpiady Filozoficznej w Bielsku-Białej w blisko dwudziestu liceach naszego okręgu koordynuję działania nauczycieli przygotowujących młodzież do olimpiady przedmiotowej i recenzuję pisemne prace ich uczniów. Corocznie organizuję spotkania z młodzieżą w terenie. Dla nauczycieli i młodzieży prowadzę punkt konsultacyjny w I Liceum Ogólnokształcącym im. M. Kopernika w Bielsku-Białej. Nawiązałem także ścisłą współpracę ze Śląskim Kuratorem Oświaty w Katowicach w zakresie systematycznego wprowadzania filozofii do liceów.

6/Jan

Przynależność do *Association Internationale des Professeurs de Philosophie* w Brukseli umożliwia mi zapoznawanie się z prowadzeniem zajęć z filozofii w szkołach średnich w państwach Unii Europejskiej. Uzyskana w ten sposób wiedza i zdobyte doświadczenie w pracy nauczyciela prowadzą do doskonalenia autorskiego programu nauczania filozofii w liceach, który udostępniam współpracującym ze mną nauczycielom oraz omawiam ze studentami na zajęciach z metodyki nauczania filozofii.

Moja działalność dydaktyczno-wychowawcza wśród młodzieży została dostrzeżona przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, które dnia 25 czerwca 1999 roku nadało mi „Medal Komisji Edukacji Narodowej” *za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania*. W tym samym roku otrzymałem nagrodę Kuratora Oświaty *za wybitne osiągnięcia w pracy dydaktycznej i wychowawczej*. Nagrodę Kuratora Oświaty za wybitne osiągnięcia dydaktyczne i wychowawcze otrzymałem także w 2014 roku. Moja praca dydaktyczno-wychowawcza z młodzieżą była także doceniana nagrodami przyznawanymi wielokrotnie przez Dyrektora I Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika. Zwieńczeniem pracy dydaktyczno-wychowawczej w szkole średniej było nadanie mi w 2007 roku stopnia nauczyciela dyplomowanego.

Od samego początku, będąc zatrudnionym na stanowiskach naukowo-dydaktycznych w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach na Wydziale Etnologii i Nauki i Edukacji jestem zainteresowany obecnością świata wartości w pedagogice oraz metodologią badań pedagogicznych i dydaktyką. Działalność naukową prowadzę również w zakresie opracowania współczesnej dydaktyki filozofii. W tym zakresie podjąłem współpracę z prof. dr hab. Marianem Śnieżyńskim z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie w celu opracowania dydaktyki szczegółowej w odwołaniu się do teorii kształcenia wielostronnego Wincentego Okonia. Dotychczasowym rezultatem prowadzonych badań jest napisana w 2000 roku monografia: *Zarys dydaktyki filozofii*, recenzowana przez Profesor Barbarę Markiewicz i Profesora Mariana Śnieżyńskiego. Jest to pierwsza po wojnie opracowana i wydana praca o uczeniu się i nauczaniu filozofii. W pracy zamieściłem m.in. opracowane przeze mnie nowoczesne metody prowadzenia zajęć z filozofii. Opracowane w *Zarysie dydaktyki filozofii* materiały metodyczne są nadal wykorzystywane na zajęciach ze studentami przygotowującymi się do pracy w charakterze nauczyciela filozofii w różnych ośrodkach akademickich.

7/Jan

Rezultaty badań z zakresu dydaktyki zamieszczam w licznych artykułach oraz przedstawiam na konferencjach naukowych. Przykładowo na międzynarodowej konferencji w Bratysławie (2001) przedstawiłem referat: *Teoria kształcenia wielostronnego na zajęciach z filozofii w szkole średniej*, na konferencji w Kielcach (1999): *Znaczenie dyskusji w nauczaniu filozofii oraz Filozofia na zajęciach pozalekcyjnych w liceum ogólnokształcącym*, na konferencji w Warszawie (2014): *Tutoring jako powracający model kształcenia młodzieży*. Natomiast w Opolu (2005) przedstawiłem pierwszą opracowaną przeze mnie taksonomię analizy tekstu filozoficznego (*Taksonomia analizy tekstu filozoficznego*), sprawdzoną i stosowaną na zajęciach ze studentami oraz młodzieżą licealną. Należy dodać, że do tej pory w nauczaniu filozofii w szkole średniej wykorzystywano różnego rodzaju taksonomie analizy tekstu literackiego, które jednak nie ukazywały właściwego wymiaru tekstu filozoficznego.

W kolejnej monografii autorskiej z pedagogiki *Edukacja filozoficzna w teorii i praktyce* (2012), recenzowanej przez prof. zw. dr. hab. Bogusława Śliwerskiego, opracowałem dzieje dydaktyki filozofii od starożytności aż po schyłek średniowiecza, W zakresie rozwoju dydaktyki w nowożytności oraz współczesności omówiłem nowożytne metody filozofowania ze szczególnym uwzględnieniem metody tutoringowej rozwijanej od XVI wieku w Anglii. W zakresie współczesnych systemów wychowania, dokonałem rozpoznania założeń antropologiczno-aksjologicznych w systemach wychowania socjalistycznego, liberalnego i personalistycznego. Opracowałem także aspekty wychowawcze związane z nauczaniem filozofii. W monografii, na podstawie własnych doświadczeń – prowadzenia praktyk studenckich w przedszkolach – opracowałem i omówiłem autorski program dociekań filozoficznych z przedszkolakami: *Filip w krainie filozofii*, w którym zawarto elementy Lipmanowskiego programu *P4C* oraz elementy programu *Filozoficznych dociekań z dziećmi i młodzieżą* (DKW-4-14-28/99). Z kolei na podstawie własnych doświadczeń oraz nauczycieli przedmiotu filozofia, z którymi współpracuję, przedstawiłem i omówiłem *Program kształcenia filozoficznego* na IV etapie edukacyjnym, który został zweryfikowany w praktycznych działaniach na zajęciach z filozofii.

Ważnym obszarem moich zainteresowań pedagogicznych są prowadzone badania dotyczące rozwijania i doskonalenia kształcenia przy wykorzystaniu metody tutoringowej oraz opracowywane, na podstawie prac Guy Claxtona z zakresu *Buiding Learning Power*, metody rozwijania potencjału uczenia się oraz samowychowania.

